

UCHWAŁA

Dnia 25 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Renata Szczegot

po rozpoznaniu, na posiedzeniu jawnym, w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, w dniu 25 kwietnia 2023 r., z udziałem P.J. – prokuratora Prokuratury Rejonowej w M., jego obrońcy adwokata Ł.R. oraz Jolanty Kędziory – prokuratora Prokuratury Okręgowej w R. delegowanego do Prokuratury Krajowej, wniosku p.o. Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 25 kwietnia 2023 r., sygn. akt [...].Ds. [...], o podjęcie uchwały o zezwoleniu na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej P.J. - prokuratora Prokuratury Rejonowej w M., za to, że w dniu 23 kwietnia 2023 r. w ruchu lądowym, na odcinku od miejscowości C. do M. prowadził pojazd mechaniczny marki V. o nr rej. [...] znajdując się w stanie nietrzeźwości potwierdzonym badaniem urządzeniem typu Alcoquant 6020: I badanie - 1,28 mg/dm³, II badanie - 1,18 mg/dm³, III badanie - 1,14 mg/ dm³ i prowadzącym do stężenia alkoholu we krwi w dniu 24 kwietnia 2023 r. o godzinie 00:09 - 2,50 ‰ i godzinie 00:15 - 2,54‰ to jest czynu zakwalifikowanego z art. 178a § 1 k.k.;

na podstawie art. 135 § 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze - dalej powoływana jako p.p.

uchwalił:

zezwolić na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej P.J. - prokuratora Prokuratury Rejonowej w M., za to, że w dniu 23 kwietnia 2023 r. w ruchu lądowym, na odcinku od miejscowości C. do M. prowadził pojazd mechaniczny marki V. o nr rej. [...] znajdując się w stanie nietrzeźwości potwierdzonym badaniem urządzeniem typu Alcoquant 6020: I badanie - 1,28 mg/dm³, II badanie - 1,18 mg/dm³, III badanie - 1,14 mg/ dm³ i prowadzącym do stężenia alkoholu we krwi w dniu 24 kwietnia 2023 r. o godzinie 00:09 - 2,50 ‰ i godzinie 00:15 - 2,54‰, to jest czynu zakwalifikowanego z art. 178a § 1 k.k.

UZASADNIENIE

Pełniący obowiązki Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej wnioskiem z dnia 25 kwietnia 2023 r., sygn. akt [...].Ds. [...], który wpłynął do Sądu Najwyższego w dniu 25 kwietnia 2023 r., w trybie art. 135 § 10 p.p., zwrócił się o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, wobec zatrzymanego w dniu 23 kwietnia 2023 r., o godzinie 20:15, w M., P.J. – Prokuratora Prokuratury Rejonowej w M., gdyż zgromadzone dowody uzasadniają podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa z art. 178a § 1 k.k.

Na posiedzeniu w dniu 25 kwietnia 2023 r. doprowadzony zatrzymany P. J. - prokurator Prokuratury Rejonowej w M. nie zajął stanowiska odnośnie złożonego wniosku o zezwolenie na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej, zaś jego obrońca adwokat Ł.R. wniósł o nie uwzględnienie tego wniosku.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zgodnie z art. 135 § 6 p.p., Sąd Najwyższy w przedmiocie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej orzeka na podstawie wniosku i dowodów załączonych przez wnioskodawcę, a tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach może przeprowadzić inne dowody. W realiach niniejszej sprawy Sąd Najwyższy nie widział potrzeby przeprowadzenia z urzędu dowodów, gdyż dowody i dane przedstawione przez wnioskodawcę - p.o. Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej pozwalały na

dokonanie ustaleń w zakresie niezbędnym do rozpoznania wniosku. **Potrzeba przeprowadzenia dowodu z urzędu w postępowaniu w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej powstaje bowiem jedynie wówczas, gdy dokonanie prawidłowych ustaleń uzależnione jest od dowodu o którym sąd powziął informację i którego przeprowadzenie jest w ogóle możliwe.**

Poza sporem jest, że przewidziany w 135 § 1 p.p. zakaz pociągania do odpowiedzialności karnej prokuratora bez zgody sądu dyscyplinarnego, składający się na tzw. immunitet formalny (procesowy) prokuratora, nie powoduje wyłączenia odpowiedzialności, czy też karalności za popełniony czyn, a jedynie wprowadza zakaz pociągania osoby posiadającej taki immunitet do odpowiedzialności karnej przed sądem, chyba że oskarżyciel uzyska na to zgodę sądu dyscyplinarnego. Oczywiście immunitet ten nie ma być postrzegany jako swoistego rodzaju prawo osobiste przysługujące osobie sprawującej urząd prokuratora. Nie może też stanowić środka zapewnienia bezkarności jego posiadaczom.

W myśl art. 135 § 5 p.p. Sąd Najwyższy wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, **jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa.** To oznacza, że materialna podstawa decyzji w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej jest w istocie tożsama z pojęciem użytym w art. 313 § 1 k.p.k. Na gruncie zaś wykładni tego przepisu k.p.k. wskazuje się, że wydanie postanowienia o przedstawieniu zarzutów wymaga istnienia bardziej rozbudowanej faktycznej podstawy, niż ta, która wystarcza do wszczęcia śledztwa lub dochodzenia w rozumieniu art. 303 k.p.k. Poza uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przestępstwa musi istnieć także dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że czyn popełniła określona osoba. W orzecznictwie Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego podkreśla się, że sformułowanie „dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa” jest nieostre (niedookreślone), zatem ocena, czy spełniona została opisana nim przesłanka, zawsze zależy od konkretnych okoliczności sprawy (por. uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 18 października 2004 r., SNO 40/04, OSNSD 2004, Nr 2, poz. 33). Podejrzenie popełnienia przestępstwa musi być

jednak w pełni uzasadnione, **nienasuujące żadnych istotnych wątpliwości ani zastrzeżeń, zarówno co do popełnienia czynu jak i zaistnienia wszystkich znamion konkretnego typu przestępstwa** (por. np. uchwały Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego: z dnia 8 maja 2007 r., SNO 21/07, OSNSD 2007, poz. 38, z dnia 27 stycznia 2009 r., SNO 95/08, OSNSD 2009, poz. 24, z dnia 20 lipca 2011 r., SNO 32/11, OSNSD 2011, poz. 41).

W niniejszej sprawie ustalono następujący stan faktyczny.

W dniu 23 kwietnia 2023 roku o godzinie 20:15 funkcjonariusze Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w M. - K.C. i T.M. otrzymali od Dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w [...] informację o stwarzającym zagrożenie w ruchu drogowym kierującym pojazdem marki V.. Podczas podjętej na tej podstawie interwencji, m. in. dzięki danym przekazanych przez nn. mężczyznę, który wskazał kierunek, w którym pojechał poszukiwany pojazd, policjanci zatrzymali o godzinie 20:15 na Al.S. w M., pojazd marki V. o nr rej. [...], kierowany przez P.J. - prokuratora Prokuratury Rejonowej w M.. Po przyjeździe na miejsce prokuratora T.M., P.J. został poddany badaniu na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu. Wówczas okazało się, iż znajduje się on w stanie nietrzeźwości, albowiem wynik badania urządzeniem o nazwie Alcoquant wyniósł o godz. 21:21- 1,28 mg/dm³, o godzinie 21:36 - 1,18 mg/ dm³, zaś o godzinie 21:51 - 1,14 mg/ dm³. Podczas przeprowadzania badań prokurator P.J. oświadczył, że w dniu 23 kwietnia 2023 r. o godzinie 18:00 spożył 5 piw marki Ż..

Z uwagi na powyższe prokurator P.J. został zatrzymany, a następnie przewieziony do Szpitala Powiatowego w [...] celem pobrania krwi. Pobrano tam od niego trzy próbki: o godz. 00:09 dwie próbki do pakietu o numerze kontrolnym banderoli [...]1 oraz o godz. 00:15 jedną próbkę do pakietu o numerze kontrolnym banderoli [...]2. Z opinii biegłego z Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego wynika, iż zawartość alkoholu etylowego w pobranych próbkach krwi wynosiła - z pierwszego badania - 2,50 ‰, a z drugiego - 2,54‰. Biegły podkreślił przy tym, że uzyskane w przedmiotowej sprawie wyniki stężenia alkoholu etylowego w wydychanym powietrzu oraz w próbce krwi są zgodne, korelują ze sobą i wzajemnie się potwierdzają, zaś ilość spożytego alkoholu, deklarowana przez prokuratora P.J. podczas przeprowadzania badania

wydychanego powietrza, stoi w sprzeczności z uzyskanymi wynikami badań. Biegły zaakcentował, że prokurator P.J. spożył znacznie więcej alkoholu niż sam podał.

Powyższe ustalenia faktyczne poczyniono w oparciu o: protokół z przebiegu badania stanu trzeźwości prokuratora P.J. urządzeniem elektronicznym (k. 21), protokoły oględzin (k. 24 - 25, 46 - 46v) i przeszukania (k. 41 - 43) pojazdu marki V. o nr rej. [...], protokoły przesłuchań świadków funkcjonariuszy Policji K.C. (k. 29 - 32) i T.M. (k. 34 - 39), protokołu oględzin analizatora wydechu wraz z rejestrem badań (k. 79 - 119), protokoły z dnia 24 kwietnia 2023 r. pobrania krwi od prokuratora P.J. (k. 50 - 51), sprawozdanie z badań na zawartość alkoholu etylowego nr [...], wraz z opinią biegłego z Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego (k. 122 - 126).

Należy przy tym podnieść, że prokurator P.J. został ujęty na gorącym uczynku, gdyż prowadził pojazd mechaniczny marki V. będąc w stanie nietrzeźwości, z tego powodu został zatrzymany przez funkcjonariuszy Policji i od tego momentu jest pozbawiony wolności. Nie ma ustawowej definicji pojęcia „gorącego uczynku”, jednak w doktrynie akcentuje się, iż pojęcie to obejmuje zarówno sytuacje, gdy schwytanie nastąpi w trakcie działania przestępnego sprawcy (por. S. Dąbrowski, A. Łazarska w: Prawo o ustroju sądów powszechnych. Komentarz, red. A. Górski, Warszawa 2013), a więc w czasie (momencie) popełniania przestępstwa, w toku realizacji którejkolwiek z form stadialnych przestępstwa, ale także po jego popełnieniu, o ile sprawca pozostaje jeszcze na jego miejscu lub w jego pobliżu (R. A. Stefański, S. Zabłocki, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz do art. 167-296, Warszawa 2019, art. 243, Lex 2019 i przywołane tam źródła; K. Dudka w: M. Janicz, C. Kulesza, J. Matras, H. Paluszkiwicz, B. Skowron, K. Dudka, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. II, Warszawa 2020, art. 243, Lex). W orzecznictwie wyrażono pogląd, że schwytanie sprawcy na gorącym uczynku ma miejsce podczas popełniania lub usiłowania popełniania przestępstwa albo bezpośrednio potem, czyli w miejscu jego dokonania bądź usiłowania (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2005 r., I KZP 21/05, Lex 153336).

Oczywistym jest, że sąd dyscyplinarny w postępowaniu o wyrażenie zgody na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej ma obowiązek oceny dowodów na zasadach określonych w k.p.k., a więc przede wszystkim zgodnie z regułami określonymi w art. 7 k.p.k. w zw. z art. 135 § 14 p.p. i art. 171 ust 1 p.p., czyli swobodnie, z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Uzasadnienie rozstrzygnięcia powinno zaś zawierać wskazanie, jakie fakty sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Sąd dyscyplinarny powinien więc w pierwszym rzędzie ocenić dowody, a dopiero następnie dokonać analizy prawnej czy spełniona jest przesłanka uchylenia immunitetu, czyli czy wskazują one na wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez prokuratora zarzucanego mu przestępstwa (por. np. uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 23 lutego 2006 r., SNO 3/06, OSNSD 2006, poz. 25).

Podstawę do poczynienia ustaleń faktycznych w zakresie prowadzenia w dniu 23 kwietnia 2023 r. przez P.J. - prokuratora Prokuratury Rejonowej w M., pojazdu mechanicznego marki V. o nr rej. [...] w stanie nietrzeźwości, stanowiły zeznania funkcjonariuszy Policji – K.C. i T.M.. Złożone przez nich zeznania są spójne i logiczne. Podkreślić przy tym należy, że ci świadkowie, jako osoby wykonujące na miejscu zdarzenia obowiązki służbowe, nie mieli żadnego interesu, aby podawać okoliczności niekorzystne dla prokuratora P.J.. Badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu prokuratora P.J. przeprowadzono przy pomocy urządzenia powszechnie wykorzystywanego w tego typu sytuacjach, a do akt dołączono kserokopię świadectwa wzorcowania zastosowanego analizatora. Co istotne, wyniki te znalazły potwierdzenie w opinii z badania pobranych próbek krwi. Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie badań na zawartość alkoholu w organizmie, Dz. U. poz. 2472, przewiduje dwa sposoby badania stanu upojenia alkoholowego: badanie wydychanego powietrza oraz badanie krwi. Przy czym prymat ma badanie wydychanego powietrza. W orzecznictwie dopuszcza się też ustalenie stanu nietrzeźwości w chwili czynu, na podstawie wyników badania retrospektywnego bądź wyniku swobodnej oceny innych źródeł dowodowych.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, zabrania się kierowania pojazdem, prowadzenia kolumny pieszych, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt osobie w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu. Stan nietrzeźwości jest zaś zdefiniowany w art. 115 § 16 k.k. i zachodzi wtedy, gdy zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5 promila albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość lub zawartość alkoholu w 1 dcm³ (litrze) wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość.

Poczynione ustalenia dowodzą, iż zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie, popełnienia przez P.J. – Prokuratora Prokuratury Rejonowej w M., występkę opisanego w dyspozycji przepisu art. 178a § 1 kk. Przestępstwa określonego w art. 178a § 1 kk dopuszcza się ten, kto znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym. Przestępstwo to zalicza się do tzw. powszechnych przestępstw abstrakcyjnego narażenia na niebezpieczeństwo i dla realizacji jego znamion nie jest niezbędne wystąpienie jakiegokolwiek skutku, ma zatem charakter formalny. Może zostać popełnione tylko umyślnie. Sprawca musi mieć zatem świadomość znajdowania się w stanie nietrzeźwości lub odurzenia, co nie, oznacza, iż musi znać poziom stężenia alkoholu we krwi, gdyż świadomość istnienia takiej okoliczności, czyli stanu nietrzeźwości, rozumiana być musi jako wynikająca z poziomu rozwoju psychicznego sprawcy zdolność rozpoznania określonego stanu własnej osoby (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2008 r., sygn. akt V KK 160/08, Legalis). W doktrynie zauważa się, że uruchomienie i prowadzenie pojazdu mechanicznego wymaga zamiaru bezpośredniego, natomiast fakt znajdowania się przez prowadzącego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego może być objęty także zamiarem ewentualnym (por. M. Marek, Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2010, s. 424).

Nie można przyjąć aby w realiach sprawy czyn prokuratora P.J. cechował się znikomym stopniem społecznej szkodliwości. Przepis art. 1 § 2 k.k. głosi, że nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest

znikoma. Pojęcie społecznej szkodliwości nie zostało zdefiniowane w k.k. W art. 115 § 2 k.k. wskazano jedynie faktory oceny stopnia społecznej szkodliwości. To wyliczenie, w tym przepisie, okoliczności rzutujących na ocenę stopnia społecznej szkodliwości czynu ma charakter zamknięty (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2006 r., sygn. akt IV KK 395/06, Legalis,, z dnia 11 kwietnia 2011 r., sygn. akt IV KK 382/10, Legalis). Prokurator P.J. prowadził pojazd mechaniczny będąc nietrzeźwy w stopniu znacznym, stwarzając tym potencjalne zagrożenie dla innych użytkowników dróg. Niewątpliwie naruszono ważne dobro prawem chronione, jakim jest bezpieczeństwo w komunikacji. W uchwale Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 16 maja 2018 r., sygn. akt SNO 18/18, podniesiono, że sąd dyscyplinarny, cyt. „poddaje analizie wnioski nie tylko pod kątem realizacji znamion przedmiotowych i podmiotowych zarzucanych czynów, ale także musi odnieść się do nich w optyce m.in. stopnia społecznej szkodliwości. Jednak biorąc pod uwagę specyfikę postępowania o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, uznać należy, że znikomy stopień społecznej szkodliwości zarzucanego sędziemu czynu musi jawić się, jako oczywisty na podstawie dostępnego materiału dowodowego.” W realiach niniejszej sprawy nie można stwierdzić owej „oczywistości”.

Trafnie zaakcentowano w uzasadnieniu wniosku, że cyt. „Zachowanie P.J. będące przedmiotem niniejszego śledztwa godziło w bezpieczeństwo osób uczestniczących w ruchu drogowym i stanowiło oczywiste naruszenie podstawowego obowiązku uczestnika tego ruchu, jakim jest zachowanie należytej ostrożności. Wiedzą notoryjną jest wpływ alkoholu na organizm człowieka, a lekceważenie tego wpływu świadczy o podejściu prokuratora P.J. do podstawowych zasad bezpieczeństwa w komunikacji. Uznać to należy za niedopuszczalne zwłaszcza w przypadku osoby, od której jako, od prokuratora, wymagana jest nieskazitelność charakteru”.

Kierując się przedstawionymi wyżej motywami Sąd Najwyższy rozstrzygnął, jak w uchwale.

[SOP]

[as]

